

De kille zee

Ulf Kvensler bij Boekerij:

Het hoge noorden

Ijzige val

De kille zee

Ulf Kvensler

DE KILLE ZEE

Een klein zetje maar.
En de golven doen de rest.

Vertaald door Leen Fonteyn
en Kim Speelman

Met dank aan de Swedish Arts Council, die door toekenning van een vertaalsubsidie deze uitgave mede mogelijk heeft gemaakt.

KULTURRÅDET

ISBN 978-90-492-0841-7

ISBN 978-94-023-2738-0 (e-book)

ISBN 978-90-528-6930-8 (audio)

NUR 330

Oorspronkelijke titel: *Låt vågorna göra resten*

Omslagontwerp: Buro Blikgoed

Omslagbeeld: © Trevillion

Productie Nederlands editie: Deul & Spanjaard, Groningen

Vertaling: Leen Fonteyn en Kim Speelman

© 2005 Ulf Kvensler

© 2025 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Marcus rent voor zijn leven Maria Prästgårdsgata uit. Zijn bloed raast van de adrenaline. Stukje bij beetje verzuren zijn benen. Van stilstand naar zo snel als je kunt tussen de huizenblokken door rennen, natuurlijk gaan je dijen dan tekeer van de pijn, natuurlijk gaan je longen dan aanvoelen als twee grote blokken graniet die je borstkas van binnenuit verscheuren – dit moet wel slecht aflopen. Als hij wordt ingehaald, dan wordt het zijn dood, dat weet hij.

Elke nacht wordt hij op deze manier wakker: hij rent voor zijn leven Maria Prästgårdsgata uit. Soms komt er nog een detail bij, hij herinnert zich weer iets meer, dat wordt de volgende keer dat hij wakker wordt dan weer toegevoegd. Dat het een koele vrijdagavond in oktober is, dat zijn doel is om naar het politiebureau in Torkel Knutssonsgatan te gaan, dat iemand achter hem schreeuwt en brult.

Marcus rent voor zijn leven Maria Prästgårdsgata uit. Nu draait het alleen om overleven, met de rest kan hij later dealen. Marcus draait de hoek om, Jakob Mommas Gata op en botst op drie meiden met korte rokjes en nylonkousen, of beter gezegd: hij botst op één meisje met zwarte eyeliner en blauw haar, dat sterk ruikt naar iets heel zoets en iets wat verbrand is. Naar vanille en karamel en een brandend cederhout. Zowel Marcus als het meisje valt op het trottoir, ze gilt en haar vriendin schreeuwt: 'Verdomme, wat doe je?!' Marcus zegt nog mompelend 'sorry', maar zijn enige gedachte is: nee, nee, nee, nu verlies ik snelheid. Nu komt hij eraan, nu ga ik dood en het gaat verdomd veel pijn doen.

Op een nacht herinnert hij zich een nieuwe scène: hij ligt op zijn rug op het trottoir, iemand zit schrijlings boven op hem en slaat hem met gebalde vuisten in zijn gezicht. Het doet eigenlijk geen pijn, maar Marcus denkt: laat het nu maar afgelopen zijn. *Ik kan niet meer.*

Maar het is niet afgelopen. Hij rent voor zijn leven Maria Prästgårdsgata uit en wordt wakker in een witte kamer, omgeven door apparatuur, met een slangetje in zijn keel en een slangetje in zijn neus en een slangetje in zijn arm. Een verpleegkundige frutselt aan de zak aan de infuusstandaard.

Marcus verliest zo nu en dan zijn bewustzijn en probeert de puzzel op te lossen. Zijn hersenen vissen stukje bij beetje wat herinneringen op, die hij in het grotere geheel probeert te passen. Of misschien lijkt het meer op een film of een stripboek. Hij wil overzien hoe het verloopt en vaststellen dat A naar B leidt en dat dat weer naar C leidt. De dramatische spanningsboog en de plotwendingen repareren. Maar dit is zijn eigen leven en dat is nogal een *shit show*.

Hij dacht altijd dat hij goed was met dramaturgie, maar nu weet hij het bij god niet meer.

Een jaar eerder

Het was een grijze, bewolkte dinsdagmorgen in oktober in Årsta, een troosteloos landschap van groothandels en magazijnen, vies en vol gruis. Hier regeerden lawaaiige vrachtwagens met hun dieselgeur, maar Marcus wist allang hoe je het best van Södermalm naar het postsorteercentrum kon fietsen. Hij hoefde niet over de weg na te denken, het was alsof de fiets zichzelf reed.

In plaats daarvan dwaalden zijn gedachten af naar het zomerhuis op het eiland Ingarö. Dit weekend wilde hij daar graag weer naartoe. Misschien kreeg hij Nathalie deze keer ook wel zover. Als het mooi weer was, zouden ze een laatste boottochtje kunnen doen naar een van de eilandjes in de Ingaröfjord.

Vanavond het weerbericht bekijken, dacht hij.

Marcus zette zijn oude citybike op slot in een fietsenrek en liep het grote gebouw binnen. Nam de lift naar de garage, begroette een paar collega's die zijn auto hadden voorbereid voor de rit. De post lag keurig gesorteerd op adres in de sorteervakken achter in de auto. Hij sprak nog kort met Stefan, die hij het best kende. Hij was ook degene voor wie Marcus was ingevallen toen hij zestien jaar geleden als postbode begon.

Marcus stapte het busje in, verliet het sorteercentrum en zette koers naar het stadsdeel Bandhagen. Hij constateerde dat de tank bijna leeg was. De motor werkte op elektriciteit, maar de verwarming op diesel. Die zou het na een tijdje begeven, maar het was buiten niet zo koud dat dat een probleem zou worden.

Marcus had het goed gehad tijdens zijn periode in Årsta en zijn collega's konden het goed met hem vinden. Hij werkte al jaren parttime en als zomerinvaller, voordat *Het buitenbeentje* uitkwam en zijn leven een andere wending nam. Daarna was hij bijna tien jaar niet meer in de buurt van het sorteercentrum in Årsta geweest, maar hij was Stefan wel eens tegengekomen in Södermalm. Ze bleven een poos staan praten en uit dat gesprek begreep hij dat zijn voormalige collega's zich hem goed konden herinneren en trots op hem waren.

In de lente liet hij van zich horen bij een van de productieiders in Årsta. Hij solliciteerde naar een deeltijdbaantje en mocht vrijwel direct beginnen. Stefan en Ronny waren de enigen die nog overgebleven waren van vroeger. Er was geen enkel leedvermaak te bespeuren toen hij terugkwam, hij kwam in een warm bad terecht waar hij zich welkom voelde.

Marcus pakte een stapel voor vijf adressen uit een postvak, stapte uit de auto, deed deze op slot en liep naar de dichtstbijzijnde voordeur.

Ik kan maar beter de tuinmeubels naar binnen halen voor het weekend, dacht hij. Of is het beter om een groot dekzeil te kopen om de meubels onder te beschermen? Dat is wel makkelijker, het kost minder moeite, maar het is ook een risico dat het zeil wegwaait tijdens zo'n winterstorm.

Hij begon de post uit te delen. Dit was een nieuwbouwblok met brievenbussen bij de entree. Het beste type woning. Hij had de stapel onder zijn linkerarm en deelde de post uit met zijn rechterhand.

Zijn mobiel trilde in zijn broekzak, maar Marcus deed eerst de rest van de post in de brievenbussen voordat hij keek.

Hij had een berichtje gekregen. Van Ernst.

Hey Marcus! Lang niet gesproken! Hopelijk gaat alles goed. Heb je zin om een keertje samen te lunchen en bij te praten?

Ernst Fabricius. Blijkbaar had hij nog steeds hetzelfde telefoonnummer als twaalf jaar geleden. Of hadden ze nog eens gesproken na hun cursus bij Biskops Arnö? Marcus herinnerde het zich niet meer.

Ernst.

Vijf letters die samen een naam vormden die zoveel verschillende gevoelens bij Marcus naar boven haalden op deze winderige, grijze dinsdagmorgen in Bandhagen.

Hij voelde verbazing over het feit dat Ernst na vele jaren weer een keer van zich liet horen.

Warmte.

Aarzeling.

Een licht onbehaaglijk gevoel.

Marcus leerde Ernst kennen toen ze dertien jaar geleden allebei de cursus literair schrijven volgden op het Biskops Arnö, de volkshogeschool waar jonge aspirant-schrijvers zich aanmeldde en er elke herfst uiteindelijk maar zestien werden aangenomen. Twee semesters op een internaat op een eiland in het Mälarenmeer.

Marcus voelde zich de eerste paar maanden een buitenstaander. Hij behoorde tot de middenklasse, was iets kleiner dan gemiddeld, had blond haar dat vrij gewoontjes zat en een goedverzorgd halflang baardje. Hij voelde zich grauw en onbeduidend.

Hij wist dat hij kon schrijven. Bijna meteen nadat hij op vijfjarige leeftijd had leren lezen, begon hij zijn eigen verhalen al te verzinnen. Toen hij veertien was, lukte het hem zijn zomernovelle gepubliceerd te krijgen in de lokale krant. Als achttienjarige was hij finalist van de Kleine August-literatuurprijs. In het jaar na de middelbare school spaarde hij geld door thuis in Enköping als postbode te werken. Hij reisde rond in Zuidoost-Azië en meerdere van zijn reportages werden gepubliceerd in het reisblad *Vagebond*. Hij begon met de studie literatuurgeschiedenis aan de Universiteit van Stockholm, meldde zich met een paar van zijn teksten aan bij Biskops Arnö en werd aangenomen.

Hij had er altijd van gedroomd schrijver te worden. Maar waar moest hij over schrijven? Dat was nu net het probleem. Alle andere cursisten hadden een heel duidelijke mening en wisten precies wat ze wilden vertellen, hoe ze te werk zouden gaan, ze wisten wie hun tegen-

standers keken en verheugden zich al op de confrontatie. Iedereen had een passie, iedereen wilde de wereld in brand steken. En Marcus? Had hij datzelfde vuur? Nee. Hij vond het leuk om met woorden te puzzelen. Maar dat was niet genoeg, niet op Biskops Arnö Zo voelde hij dat.

Een paar jaar voordat Marcus begon, had een groep jonge schrijvers een literair manifest gepubliceerd waarin ze afstand namen van wat zij zagen als navelstaanderig literair geëxperimenteer en ze pleitten voor een meer traditioneel romannarratief. Ze ontvingen flinke kritiek voor het initiatief en onder Marcus' medecursisten gold dat manifest als het allerdomste wat ooit geschreven was. Op een avond waarbij de rode wijn rijkelijk vloeide, werd er luidkeels uit de tekst voorgelezen in de overvolle keuken op het internaat. Marcus' medecursisten stampten op de grond en schreeuwden van het lachen, zodat de beslagen ramen trilden in hun sponningen. Zelf kromp hij ineem tegen het aanrecht, om zich zo klein mogelijk te maken in het gezelschap.

Hij was het eens met elk woord in het manifest.

Ernst was hem de eerste dag al opgevallen. Hij was lang en slank, droeg donkere kleding en had dik haar dat golvend langs zijn hals tot op zijn nek hing. Naar voren vallende lokken hield hij uit zijn gezicht met een roze haarelastiekje achter op zijn hoofd. Hij had gelakte nagels, vaak met een lichtroze kleurenovergang die precies bij zijn elastiekje paste. Zijn ogen waren groot en bruin met enorm lange wimpers. Zijn donkere baardstoppels reikten tot hoog op zijn wangen. Ernst leek op een man én een klein meisje. Je kon niet tegen hem ingaan, daar was iedereen het over eens.

Iedereen had de eerste paar dagen een aantal oefeningen als warming-up gedaan om elkaar beter te leren kennen. Daar had Marcus kort met hem gesproken, maar daarna hadden ze geen woord meer tegen elkaar gezegd. Ernst bevond zich in het centrum, Marcus in de periferie.

Ernsts grootouders waren in de jaren vijftig vanuit Zwitserland naar Zweden gekomen, had Marcus hem horen vertellen. Zijn ouders waren gescheiden toen hij klein was en zijn moeder was met hem naar Dalen verhuisd, ten zuiden van Stockholm. Dalen was een achterstandswijk, omringd door de middenklassewoestijn van Stockholms opgeknapte buitenwijken. Zijn moeder was ziekelijk en alleenstaand. Ze was schoonmaakster voor twee werknemers tegelijkertijd om haar kinderen een beter leven te kunnen geven.

Waar moest Marcus mee komen? Marcus Andersson uit Enköping, enig kind van een geschiedenisleraar op een middelbare school en een bibliothecaresse die het tot afdelingshoofd had geschopt van de kinder-, jeugd- en cultuurboeken. Opgegroeid in een doodgewoon rijtjeshuis in een van de saaiste buurten van Enköping. Middenklasse in optima forma.

Marcus begreep wel dat dit niet gunstig was voor een schrijver. Er was hem geen groot onrecht aangedaan waar hij houvast aan kon hebben tijdens het schrijven.

Elke donderdag hadden ze een groepsgesprek over de teksten van een paar leerlingen en na een maand was Marcus aan de beurt. Zijn tekst was zes bladzijden lang en ging over een jongeman die voor kerst terugkeerde naar de stad waar hij was opgegroeid. Vroeger was hij gepest en toen hij tijdens die kerst eropuit ging om zijn vrienden op te zoeken, kwam hij oog in oog te staan met een van zijn oude pesters.

De tekst bestond voor een groot deel uit dialogen; het was net een scène uit een toneelstuk. De beschrijvende stukken waren maar heel kort. Dit was nogal wat anders dan de poëtische, raadselachtige en stilistisch geavanceerde teksten die vrijwel alle andere cursisten hadden geschreven.

Marcus was er volledig van overtuigd dat de tekst waardeloos was, maar dit was nu eenmaal hoe hij schreef. Hij kon zich niet anders voor-

doen, ook al had hij dat gewild. En inmiddels had hij deze pagina's tot in den treure herschreven, elke formulering bijgeschaafd, hele passages hardop voor zichzelf voorgelezen. Nu moest het maar: het was erop of eronder.

Ze zaten in een grote kring met hun teksten op de knieën, de helft van de cursisten plus de leraar, in totaal negen personen. Door de zenuwen bonsde Marcus' hart in zijn borstkas en had hij een droge mond. Hij herkende zijn eigen stem amper, toen hij hardop in de kring voorlas en hij was zich pijnlijk bewust van zijn knalrode gezicht. Toen hij klaar was, viel er een doodse stilte. Oké, dat ging echt vreselijk, dacht Marcus. Niemand zal überhaupt iets willen zeggen.

Ernst schoof heen en weer en ging rechterop in zijn stoel zitten.

'Weet je, Marcus...' zei hij en pauzeerde even. 'Dit is zo verdomd goed.'

Marcus wist niet zeker of hij het wel goed had verstaan.

'Als ik het me goed herinner, zouden we termen met een waardeoordeel proberen te vermijden,' zei de leraar. 'Het gaat nu om het analyseren en om het discussiëren vanuit verschillende perspectieven.'

'Sorry, maar ik moest het gewoon even zeggen. Dit voelt zó levensecht, alsof je er zelf bij bent.'

'Goed om te horen,' zei Marcus en hij schaamde zich voor hoe dankbaar hij klonk.

'En hoe je de personages beschrijft met maar een paar kleine details... Nee, echt retegoed.'

'Kun je een paar voorbeelden geven van zulke kleine details?' wilde de leraar weten.

Later wist Marcus niet zeker of Ernst de tekst echt wel zo goed had gevonden, of dat hij hem vooral een handje wilde helpen om door de groep geaccepteerd te worden. Wat de reden ook was, dat laatste was

in elk geval gelukt. De rest van het groepsgeprek had een positieve toon en toen de hele groep 's avonds bij elkaar kwam, praatte hij urenlang met Ernst. Marcus voelde zich uitverkoren, alsof alleen hij net wat meer betekende voor Ernst dan de rest. Zodra Ernst zijn aandacht op hem richtte, deed de rest dat als vanzelf ook.

Zijn tekst had daar ook aandeel in gehad, dat zag Marcus wel in. Die was al met al toch prima.

Hij kwam er later achter dat hij met sommige van zijn medecuristen beter om kon gaan dan met andere, zoals vaak het geval was in een groep. Met Jytte vond hij het altijd moeilijk en op Lova-Lo werd hij hopeloos verliefd.

Hij voelde zich steeds beter op zijn plek – totdat het misging. De Catastrofe vond plaats en toen ging alles compleet naar de knoppen. Maar dat was niet Ernsts schuld.

Marcus had het berichtje van Ernst nog niet beantwoord.

Hij was klaar met zijn dienst. Hij zette de postauto terug in de garage in Årsta, zei zijn collega's gedag, haalde zijn fiets van het slot en begon tegen de Liljeholmsbrug op te trappen. Het werd schemerig en de wind blies koud op zijn rug.

Hij had voor het grootste gedeelte goede herinneringen aan Ernst, dus waarom twijfelde hij dan? Waarom had hij zo'n vaag onbehaaglijk gevoel?

Marcus ging bij zichzelf te rade en concludeerde dat het deels te maken had met de recensie in het avondblad *Expressen* die Ernst had geschreven over Marcus' nieuwste en misschien wel laatste boek, *Het mozaïek in San Vitale*. Het was geen regelrechte afwijzing geweest, eerder een vaag soort afstand nemen. Alsof Ernst gewoon een natte vinger opstak om te voelen waar de wind vandaan kwam.

Het kon ook wat milder worden geïnterpreteerd: dat Ernst de

roman net zo slecht vond als de anderen, maar dat hij zijn oude vriend de venijnigste uithalen wilde besparen.

Maar Marcus' ongemak werd niet alleen veroorzaakt door die magere recensie. De belangrijkste reden voor zijn onbehagen leek dat hij zichzelf steeds met Ernst vergeleek.

Ernst was een van Marcus' jaargenoten van het Biskops Arnö die het tot de literaire top hadden gehaald. Hij was vaste medewerker bij *Expressen Kultur*, invloedrijk criticus, debuteerde met een korte roman, of was het nou een lang prozagedicht, uitgegeven door Albert Bonniers en schreef een paar essaybundels.

Marcus was een andere weg ingeslagen. Een paar jaar na zijn debuutroman *Het buitenbeentje* had hij tot een andere elite behoord, de commerciële. Ongeveer tien jaar later en precies twee boeken verder, voelde dat erg ver weg. Als Marcus tegenwoordig al bij een elite hoorde, was dat een vergeten elite, de begon-met-een-vliegende-start-maar-raakte-toen-de-weg-kwijt-elite, of de waar-is-hij-in-vredesnaam-gebleven-die-schrijver-waar-iedereen-het-over-had-elite. In die kringen hoorde hij absoluut tot de top, dat dacht hij over zichzelf, opgewekt en bitter, bedroefd en nuchter.

Marcus passeerde het hoogste punt van de Liljeholmbrug. Vervolgens ging het bergafwaarts naar de wijk Hornstull. Windvlagen trokken aan hem zodat de fiets begon te slingeren.

Ik wil mezelf niet met Ernst vergelijken, dacht hij, en daarom moet ik juist met hem afspreken, om mezelf met mijn ijdelheid te confronteren. Ik hoef me nergens voor te schamen. Heb de boeken geschreven die ik zelf wilde schrijven, heb mijn eigen weg gekozen, de consequenties ondervonden. Ik werk nu als postbode. Dat is niets om me voor te schamen, maar iets om trots op te zijn. En ik mag hem gewoon. Waarom zouden we niet gaan lunchen?

Marcus was thuisgekomen in Maria Prästgårdsgata en zette zijn fiets in de garage. Hij antwoordde Ernst.

Goed om van je te horen! Ga graag een keer met je lunchen.

Al voordat hij de twee trappen naar zijn appartement was opgegaan, kreeg hij een nieuw berichtje van Ernst.

Super! Zal je ook om een kleine gunst vragen.

Ze hadden afgesproken in een eettentje in Mariaberget waar ze poké-bowls serveerden. Marcus was er als eerste en ging aan een tafeltje zitten. Al snel zag hij de lange gestalte van Ernst door het raam en een paar tellen later kwam hij binnen. Marcus kon zien dat hij een paar kilo was aangekomen. Zijn huid had wat van zijn vroegere glans verloren, zijn haar was nog steeds op schouderlengte, maar zag er wat onverzorgd uit. Marcus merkte dat hem dit een opmerkelijk opgelucht gevoel gaf.

Ernst zag Marcus en zijn gezicht klaarde op. Zijn glimlach zag er nog precies hetzelfde uit als vroeger.

‘Nee maar! Daar zit-ie gewoon! De beste van zijn generatie!’

In Ernst’ blik lag bovendien iets wat hem zo onweerstaanbaar ontwapenend maakte: een gevoel van verstandhouding. Hij keek naar Marcus zoals een veertienjarig meisje naar haar beste vriendin kijkt.

Jij en ik, Marcus. Wij hebben samen iets speciaals.

Marcus kon daar niets tegenin brengen, dat had hij nooit gekund. Hij had een brede, oprechte glimlach op zijn gezicht toen hij opstond en ze elkaar omhelsden.

‘Insgelijks! Dat is een tijd geleden.’

‘God, wat leuk om je te zien! Jij bent ook geen spat veranderd, jemig, het is bijna eng. Wat eet je? Hoe train je? Ik wil alles weten.’

Ernst hield zijn arm om Marcus’ schouder en draaide zich om naar de kassa, waar de menu’s lagen.

‘Ik trakteer vandaag. Ik zat er ook aan te denken om ook een glas wijn te nemen. We moeten dit wel vieren!’

‘Hm.’

Hij trok Marcus dichterbij naar zich toe en gaf hem een zoen op zijn wang.

‘Zo verdomd goed je te zien!’

Marcus bestelde een poké bowl met kip met een glas witte wijn en ging weer aan tafel zitten. Ernst ging recht tegenover hem zitten.

‘Vertel eens, hoe is het leven?’

‘Ik werk als postbode,’ zei Marcus. ‘Parttime.’

‘Oké.’

‘Dat deed ik ook voordat ik op Biskops Arnö zat. Het gaat me heel goed af. Ik maak mijn ronde en kan tussentijds een beetje over andere dingen nadenken.’

‘Snap ik.’

‘Plus, ik blijf wat in beweging... Verder ben ik nu gastleraar op een volkshogeschool in Ingelstad.’

‘Ingelstad? Waar is dat?’

‘Buiten Växjö. Een cursus creatief schrijven. En... Ja, wat nog meer... Ik heb wat aanvragen voor beurzen gedaan, bezoek zo nu en dan scholen –’

‘Schrijf je iets nieuws? Zit er nog een nieuwe roman in de pijplijn?’

‘Uhm... Nee. Nou ja, ik schrijf eigenlijk altijd wel, maar wat het gaat worden... Dat weet ik nog niet helemaal. Ik probeer het een beetje open te houden.’

Ernst knikte, daarna keek hij Marcus met een ernstige blik aan.

‘Wat je ook doet, Marcus, stop nooit met schrijven.’

‘Nee.’

‘Ik bedoel, ze kunnen zeggen wat ze willen over jouw boeken en wat je met je talent hebt gedaan... Ik recenseerde natuurlijk *Het mozaïek*, ik hoop dat je niet vond dat ik je afkraakte, maar –’

‘Nee, nee,’ zei Marcus om hem snel af te kappen, ‘niets aan de hand.’

‘Het was vooral dat mijn verwachtingen voor dit boek zo hoog waren, omdat ik weet wat je kunt, het voelde alsof je je genialiteit in een soort... hoe zal ik het zeggen, formalistisch keurslijf had gedwongen. Maar één ding begreep ik al op Biskops Arnö, de eerste keer dat ik iets van jou mocht lezen: deze man kan schrijven. Verdomme, wat kan hij schrijven. Proost.’

‘Proost.’

Marcus lachte verlegen naar Ernst, ze hieven hun glazen en klonken zachtjes.

Ernst wilde weten of Marcus nog steeds getrouwd was met die actrice, Nathalie Avellin, wat inderdaad het geval was. Ernst vertelde hem dat hij sinds een tijdje een Noorse vriendin had die Synnöve heette. Een kleuterjuf die actrice wilde worden. Ze aanbad Nathalie overigens, had al haar films en tv-series gezien.

‘Hoe is het dan bij de cultuurafdeling van *Expressen*?’ vroeg Marcus. Ernsts gezicht betrok.

‘Het is alsof je voor de trein springt. De stress rondom deadlines stijgt elk jaar.’

‘Echt waar?’

‘Ja, absoluut. Toen ik begon, kon je tenminste nog een paar weken in een thema steken, echt de diepte in gaan. Het doorgronden, het afmaken. Nu krijg je daar een ochtend voor.’

‘Hm.’

‘Het is die vervlakking die me echt een beetje bang maakt.’

Toen ze uitgeeten waren, stelde Ernst voor om een wandeling te maken. Ze liepen over de houten wandelbrug Monteliusvägen, die langs de buitenkant van Mariaberget liep en uitkeek over de stadsdelen Riddarholmen en Gamla Stan. De hemel was grijs, het waaide en motregende. Marcus ritste zijn windjack zo hoog mogelijk dicht.

‘Dus,’ begon Ernst, ‘ik had al gezegd dat ik je om een gunst wilde vragen.’

‘Ja?’

‘Het zit zo... Ik heb een thriller geschreven.’

Marcus kon zijn verbazing niet helemaal verbergen.

‘Een thriller?’

Ernst klonk wat verlegen toen hij het uitlegde. Het boek heette *De kandelaar* en was ontstaan uit een idee dat hij al vele jaren bij zich had gedragen.

‘Maar... met de positie die ik bij het publiek heb..., dan kan het wat verwarrend zijn als ik met een thriller kom. Begrijp je wat ik bedoel?’

‘Ja, ik snap het.’

Zo diep wil je niet zinken, denkt Marcus.

‘Het kan verwarrend zijn voor mijn werkgevers, collega’s, uitgeverijen en lezers.’

‘Hm.’

‘Ik denk vooral aan de lezers. Ik wil de lezers niet verwarren.’

‘Nee, precies.’

Dus Ernst zat eraan te denken om *De kandelaar* onder een pseudoniem uit te geven, maar omdat hij er zo gebrand op was dat zijn naam niet bekend zou worden, wilde hij Marcus vragen om het manuscript naar zijn agent te sturen.

‘Jij hebt iemand bij Serning, toch?’

‘Ja. Beyan Rezazi.’

‘Is zij goed?’

‘Ze is de beste. *Het buitenbeentje* is in iets van drieënveertig landen verkocht.’

‘Zou je erover na willen denken om het manuscript naar haar te sturen?’

‘Natuurlijk. Met alle plezier.’

Voordat ze weer uit elkaar gingen, wisselden ze e-mailadressen uit. Ze

omhelsden elkaar en bevestigden allebei dat het goed was om elkaar na al die jaren weer te spreken. Nu hoefden ze niet zo lang meer te wachten voordat ze elkaar weer zouden zien.

Toen Marcus naar huis wandelde, dacht hij aan wat Ernst had gezegd. *Wat je ook doet Marcus, stop nooit met schrijven.* Niemand had in lange tijd zoiets tegen hem gezegd, op Beyan na. En dat telde niet echt in Marcus' ogen, ze was zijn agent en goede vriendin, ze was verplicht dat te zeggen om zijn trouw niet te verliezen. Maar toen Ernst hetzelfde zei, was het alsof Marcus lange tijd in een woestijn had gedwaald en Ernst hem nu fris, koud bronwater aanbood uit de kom die zijn handen vormden.

De keten van gebeurtenissen die Marcus in zijn hoofd de Catastrofe noemde, vond een paar weken na het begin van het tweede semester plaats.

Al tijdens de presentielijst op de eerste dag was Lova-Lo Marcus opgevallen. Ze had een rond, symmetrisch gezicht, bijna vergelijkbaar met een schattige pop, grote serieuze ogen en kort, bruin haar, opgestoken met een haarband, als in de jaren zestig. Haar stem was licht en meisjesachtig, ze praatte zacht en klonk een beetje verlegen. Het werd hem snel duidelijk dat ze in het tijdschrift *Bang* had geschreven en hij had elk artikel dat hij op internet kon vinden nauwkeurig doorgelezen.

Na een paar weken was het tijd om een van Lova-Lo's teksten te bespreken tijdens de gebruikelijke bijeenkomst op donderdag. Het was een mooie, raadselachtige, licht onaangename tekst. Marcus vond het fantastisch, maar dat durfde hij uiteraard niet in de groep te zeggen. Hij liet wat betekenisloze opmerkingen vallen. 'Subject'. 'Gezamenlijke betekenisconstructie'. 'Betekenisvolle vaagheid'. 'Afwezigheid van de verteller – die misschien juist een aanwezigheid is'.

Lova-Lo keek naar haar knieën. Dacht ze dat het commentaar van Marcus pijnlijk was, of was ze gewoon afwezig? Marcus wist het niet. Maar hij begreep dat hij haar verkeerd had ingeschat. Hij begreep dat ze niet verlegen was. Hij begreep dat ze zich heel bewust van zichzelf was. Haar gedempte stem zorgde ervoor dat mensen hun oren spitsten, daardoor kreeg ze nog meer aandacht. En Marcus begreep dat hij op het punt stond hopeloos verliefd op haar te worden.

Tijdens de kerstvakantie, in de tijd tussen kerst en oud en nieuw, spraken de cursisten die in Stockholm woonden een avond af in de Hjärtatsbar in Södermalm. Toen Marcus door de deur liep en zag dat Lova-Lo daar was, stond zijn hart even stil, uit vreugde en uit vrees. Katja was er, Ernst ook, en nog een aantal anderen.

Het werd laat op de avond, de groep van Biskops Arnö kreeg gezelschap van andere bekenden aan tafel. Katja verdween, Ernst verdween, Marcus had Lova-Lo een tijdje voor zichzelf. Ze praatten over school, de leraren en een cursist die wat onbetrouwbaar overkwam. Marcus luchtte zijn hart en vertelde dat hij soms niet zo lekker in zijn vel zat. Tja, hij was op dat moment wel een beetje dronken. Hij vroeg zich af of hij er wel bij hoorde op Biskops Arnö. Lova-Lo dacht erover na – en ze klonk wat bits toen ze antwoordde – of het misschien goed voor hem zou zijn om zich eens in een omgeving te bevinden waar hij níét tot de allerhoogste klasse behoorde. Hij was tenslotte lid van een extreem bevoorrechte groep: man, wit, Zweed, middenklasse. Hij had keer op keer de jackpot gewonnen. Zou de ervaring om voor één keer níét alles op een presenteerblaadje te krijgen misschien nuttig kunnen zijn voor zijn schrijven?

Marcus kon haar alleen maar gelijk geven: hij wist nauwelijks wat het betekende om buitengesloten of achtergesteld te zijn.

Ze praatten over boeken die ze goed vonden, ontleedden *De minnaar* van Marguerite Duras grondig en plotseling kwamen ze aan de praat over films die zich afspeelden in het oude Indochina. Lova-Lo vroeg of Marcus *The Scent of Green Papaya* had gezien. Dat had hij zeker, meerdere keren zelfs en vanwege de sfeer en de beelden concludeerden ze dat ze allebei van de film hielden.

Een oude vriend van Lova-Lo uit haar middelbareschooltijd kwam bij hen aan tafel zitten en wilde praten, maar hij was aangeschoten en erg koppig. Marcus zei er iets sarcastisch over wat de jongen niet hoorde en Lova-Lo aan het giechelen maakte, waardoor ze haar hand op zijn arm legde.